

ELÄINTAUTILAIN UUDISTAMINEN EUROOPAN UNIONIN UUDEN ELÄINTERVEYSSÄÄNNÖSTÖN TÄYTÄNTÖÖN PANEMISEKSI

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläintautilaiksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Lausuntoa on pyydetty seuraavilta tahoilta: sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, sisäministeriö, ympäristöministeriö, Ruokavirasto, Tulli, Luonnonvarakeskus, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Suomen riistakeskus, Suomen Kuntaliitto, aluehallintovirastot, Ålands landskapsregering, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Eläinten Terveys ETT ry, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, Elintarviketeollisuusliitto Kuluttajaliitto Finanssiala ry, Faba, Figen Oy, Finnpig Oy, Viking Genetics Finland, Suomen Metsästäjäliitto, Suomen Hippos, Suomen Ratsastajainliitto, Suomen Sikayrittäjät, Suomen siipikarjaliitto, Suomen Lammas-yhdistys, Suomen Vuohiyhdistys, Paliskuntain yhdistys, Suomen Kalankasvattajaliitto, Kalatalouden Keskusliitto, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto, Suomen Mehiläishoitajain Liitto, Suomen Kennelliitto, Suomen Kissaliitto, Suomen Alpakkayhdistys, Alpakkakasvattajat ry sekä maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto.

Lausuntoaika oli 12.3. - 11.5.2020. Lausuntoja saatiin 28.

Ympäristöministeriö, Finanssiala ry ja Paliskuntain yhdistys ilmoittavat, ettei niillä ole asiaan lausuttavaa. **Suomen Kuntaliitto** ilmoittaa, ettei se anna asiassa lausuntoa.

Yleisiä näkemyksiä esityksestä

Valtiovarainministeriö pitää esitykseen sisältyviä muutoksia yleisesti arvioiden perusteltuina.

MTK:n näkemyksen mukaan on ilmeistä, ettei eläinterveyssäännöstö merkitse suuria sisällöllisiä muutoksia kansallisiin tautien vastustamisen periaatteisiin tai keinoihin. On silti tärkeää, että myös kotieläintuottajan velvollisuudet ja erityisesti tuottajan oikeudet eläintautipurkauksessa tulee varmistaa lainsäädännön keinoin.

Suomen Kalankasvattajaliitto toteaa, ettei esitys vaikuta tuovan vesiviljelyeläinlajien juurikaan uusia velvoitteita. Se kuitenkin katsoo, että hallituksen esityksen liitteeksi olisi hyvä lisätä luettelo, josta ilmenee mm. kalatautien sijoittuminen uusiin tautiluokkiin.

Kalatalouden Keskusliiton lausunnon mukaan kokonaisuus vaikuttaa lähtökohtaisesti selkeältä ja yhtenäiseltä.

Suomen metsästäjäliitto pitää lain muuttamista perusteltuna ja kannatettavana.

Suomen riistakeskuksen mielestä on tärkeää säilyttää Suomen eläintautitilanne hyvällä tasolla. Eläinterveyttä koskevan lainsäädännön kokoaminen yhteen on tervetullutta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että Euroopan Unionin eläinterveyssäännöstön luoma unionin säädösten yhtenäistäminen on tarpeen unionin säädöspohjan selkeyttämiseksi.

Pohjois-Suomen, Lapin, Lounais-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot sekä **Suomen Kalankasvattajaliitto** katsovat, että uusi lainsäädäntö tulee näyttäytymään

aiempaa vaikeammin hahmotettavana, kun toimijat ja valvontaviranomaiset joutuvat lukemaan rinnakkain kansallista lainsäädäntöä ja suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä. Hallinnon sisäinen ja toimijoille suunnattu ohjeistus ja koulutus ovat muutoksen sujuvuuden turvaamiseksi tärkeitä.

Oikeusministeriö katsoo, että asianmukaiset yksityiskohtaiset perustelut puuttuvat monilta eläintautilain pykäliltä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että lainsäädäntökokonaisuutta selkeyttäisi, jos laissa olisi enemmän viittauksia EU-asetusten artikloihin. **Ruokavirasto** toivoo lisättäväksi eläintautilakiin tai vähintään perusteluihin pykäläkohtaisia viittauksia EU-lainsäädäntöön siten, että eläintautilakia ja hallituksen esitystä lukemalla pystyisi hahmottamaan, mitä tietystä asiasta on säädetty ja missä. Esim. 47 § koskee vain maaeläinten maan sisäisiä siirtoja, vaikka eläinterveyssäännöstössä sääntöjä on olemassa myös maan sisäisille vesieläinten siirroille. 48 §:ssä on vesieläinten siirtojen osalta viittaus IV osan II osastoon, mutta se sisältää 54 artiklaa, ja lukemisen helpottamiseksi viittaukset tulisi tarkentaa artiklatasolle.

Ruokavirasto ehdottaa, että perusteluissa selvennetään tarkemmin lain soveltamista Ahvenanmaan maakunnassa. Epäselvyys toimivallanjaosta valtion ja Ahvenanmaan maakunnan viranomaisten välillä aiheuttaa riskin sitä, että taudintorjuntatoimet viivästyvät ja viivästys vaarantaa koko Suomen tautistatuksen.

EU-lainsäädännön salliman liikkumavaran käyttö

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää EU:n lainsäädännön salliman liikkumavaran säilyttämistä erityisen tärkeänä nyt, kun salmonellatilanne on jonkin verran huonontunut maamme tuotantoeläimissä.

MTK ja Elintarviketurvallisuusliitto kannattavat liikkumavaran säilyttämistä ja käyttöä. Vain näin tietyt Suomen hyvää eläintautitilannetta turvaavat taudinehkäisy- ja valvontatoimenpiteet voivat jatkaa. Hallinnollisen taakan vähentäminen liikkumavaran käytön avulla on kannatettavaa.

Suomen lammasyhdistys ja ProAgria Keskusten Liitto kannattavat liikkumavaraa ja esittävät, että sitä tulisi tarvittavilta osin käyttää mm. toteuttamalla kansallisia toimenpiteitä Suomessa kokonaan uusien tautien, esim. sorkkamätä tai lääkeresistentti loiskanta, osalta.

Oikeusministeriö katsoo, että kansallisen liikkumavaran laajuuden selostamista esityksessä tulisi täydentää jatkovalmistelussa tarkastusoikeuden sekä esimerkiksi seuraamusmaksujen osalta.

Toimijan vastuut eläinten terveydestä (mm. eläinterveyskäynnit) ja varotoimenpiteet

Eläinten Terveys ETT, Suomen Eläinlääkäriliitto ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsovat, että eläinterveyssäännösten 25 artiklan eläinterveyskäynnejä tulisi selvittää kansallisessa lainsäädännössä. Lakiluonnoksesta ei suoraan käy ilmi, ovatko eläinterveyskäynnit ainoastaan virkaeläinlääkäreiden vastuulla vai voidaanko yksityisten eläinlääkäreiden tekemät terveydenhuoltokäynnit katsoa lainsäädännön edellyttämiksi eläinterveyskäynneiksi.

Suomen Eläinlääkäriliitto katsoo, että 69 §:stä saa sen kuvan, että eläinterveyskäynnit ovat ainoastaan kunnaneläinlääkäreiden vastuulla, mikä lisäisi nautojen ja sikojen osalta päällekkäistä työtä ja kustannuksia toimijoille. Munantuotanto- ja lihasiipikarjatilaille kerran vuodessa tehtävä salmonellavalvontakäynti ei sen sijaan laajuudeltaan vastaa terveydenhuoltokäyntiä. Koulutukseen, opastukseen, neuvontaan ja valvontaan tulisi ohjata riittävästi resursseja, sillä muuten eläinterveyskäynnit saattavat jäädä osin kuolleeksi kirjaimeksi. Eksoottisempien eläinlajien osalta osaamista ei ole riittävästi. Eläinten Terveys ETT katsoo, että mikäli Sikava- ja Naseva-

rekistereiden sisältämiä terveydenhuoltokäyntejä voidaan pitää säännösten tarkoittamina eläin-terveyskäynteinä, tulisi järjestelmien käyntien sisältöä tarkastella laajemmin ottaen huomioon lakisääteisesti vastustettavat eläintaudit. Lisäksi valtuutusten uudelleen tarkastelu tulee kyseeseen, jos virkaeläinlääkärin tulisi saada vastustettavia eläintauteja koskevaa tietoa suoraan järjestelmästä.

Eläinten Terveys ETT:n ja Suomen Eläinlääkäriliiton lausunnon mukaan voisi vielä pohtia, olisiko eläintenpitäjille ja kotieläintiloilla työskenteleville säädettävä velvollisuus säännölliseen kouluttautumiseen eläntautien tunnistamisen ja tarttuvien eläntautien leviämisen ehkäisemiseksi tehtävien tautisuojaustoimenpiteiden osalta. ETT toteaa, että tautisuojauspassi olisi verrannollinen elintarviketyöntekijöiden hygieniapassin ja esim. remonttityömaiden tulityökorttiin. Rakennuslalla on lukuisia määräajoin uusittavia lupia toiminnan jatkamiseen ja tietotaidon ylläpitämiseen.

Ruokavirasto ehdottaa, että 15 §:n 2 momentin tarvittavat ilmoitukset pakollisista rokotuksista tekisi eläinlääkäri tai eläimen rokottanut taho eläimen omistajan sijasta. Todennäköisesti eläinlääkärin kautta saataisiin kattavammat tiedot rokotuksista, jos tietojen kerääminen nähdään tarpeelliseksi. Virasto ehdottaa, että 16 §:ään lisätään yleinen vaatimus siitä, että eläinnäyttelyiden tai muun vastaavien tapahtumien järjestäjien tulisi pyrkiä varmistamaan, että näyttelyssä tai vastaavassa tapahtumassa ei aiheutuisi eläntautien leviämisen vaaraa tai vaaraa ihmisten terveydelle.

Ruokavirasto ehdottaa, että 17 §:n varotoimenpiteisiin lisättäisiin mahdollisuus rajoittaa eläinten siirtoja pitopaikasta toiseen asettamalla esim. 21 päivän rajoitus uusien taudille alttiiden eläinten pitopaikkaan tulon ja minkään alttiin eläimen pitopaikasta eloon siirtämisen/myymisen välille. Varotoimenpide on tarpeen esim. ASF:n leviämisen torjunnassa. Ruokavirasto ehdottaa vektoreiden torjuntaa koskevaa varotoimenpidettä muutettavaksi siten, että viranomaisella voisi velvoittaa toimijoita järjestämään vektoritorjunta sen sijaan että viranomaisella itse torjuisi vektoreita.

Ruokavirasto katsoo, että valmiussuunnittelua koskevan velvoitteen tulisi koskea myös poro- teurastamoja, perkaamoja, raatojen käsittelylaitoksia, meijereitä ja munapakkaamoja.

Eläntautien valvonta

Ruokavirasto esittää, että 11 §:ään tai vähintään sen perusteluihin tarkennettaisiin pakollista zoonosivalvontaa, jotta varmistettaisiin rehulain 21 §:n tapaan, että toimija on velvoitettu paitsi itse ilmoittamaan oma- ja valvontanäytteistä ulkomaisessa laboratoriossa eristetyistä kannoista, myös ohjeistamaan käyttämänsä ulkomaisen laboratorion ilmoitusten, tutkimustulosten sekä yhteenvetojen lähettämiseen.

Ruokavirasto ehdottaa 12 §:n 2 momenttiin lisäystä liittyen eläinten ym. ottamiseen: ”..alempaan terveysluokkaan kuuluvasta pitopaikasta taikka luonnosta, sekä...” Se kiinnittää huomiota pykälän 3 momentissa on virheellinen viranomaisvalvontaa koskeva viittaus.

Ruokavirasto ehdottaa, että toimija tekisi 13 §:ssä säädetyn ilmoituksen halustaan sitoutua vapaaehtoiseen terveysvalvontaan suoraan aluehallintovirastolle, joka tekee päätöksen pitopaikan terveysluokasta. Lisäksi virasto lausuu, että lainsäädäntöön pitäisi lisätä aluehallintovirastolle mahdollisuus irtisanoa terveysvalvonnasta sellainen toimija, joka toistuvasti jättää noudattamatta vapaaehtoisen terveysvalvonnan kieltoja, ehtoja, rajoituksia tai velvoitteita.

Eläntautien seuranta

Suomen riistakeskuksen mielestä eläntautien seurantaan ehdotettua 22 § muotoilua, jossa metsästäjiä voitaisiin määrätä näytteenottoon, voisi vielä harkita sen tarpeellisuuden ja haittojen näkökulmasta. Metsästäjät avustavat tutkimusta vapaaehtoisvoimin tunnollisesti ja kiittävästi

ilman lakisäätteisiä keinoja. Pakkokeinot voivat saada metsästäjät kokemaan luottamuksen puutetta, mikä voi heijastua muihin tutkimusavusteisiin esim. rabiesnäytteisiin tai muihin metsästäjien vapaaehtoisiin tutkimuksen avustamiseksi tai eläintautien torjumiseksi. Mikäli pykälä säädetään esitetyllä tavalla niin sen käyttöä kannattaa harkita huolella. Afrikkalaisen sikaruton esiintyessä näytteenotto on perusteltua.

Maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto tuo esiin em. näkökohtia katsoen, että tarve varmistua asf-näytteenotosta on ymmärrettävä, mutta vapaaehtoisuuteen perustuva asf-näytteenottojärjestely on toiminut hyvin ja näytteenottokattavuus on pysynyt korkealla tasolla. Näytteenotto- ja näytteenlähettämismenettelyjen sijaan eläintautilaissa tulisi säätää enintään oikeasuhteisemmasta velvoitteesta eli metsästäjiä ja kalastajia koskevasta saaliin ilmoittamisvelvoitteesta. Eläintautiviranomainen voisi ilmoituksen saatuaan olla yhteydessä metsästäjään tai kalastajaan näytteenotosta sopimiseksi. Suurimmassa osassa tapauksista eläintautiviranomainen kävisi ottamassa tarvittavat näytteet tien varressa olevalta lahtivajalta. Mikäli näytteenottovelvollisuus säilytettäisiin, tulisi täsmentää velvoitteen koskevan näytteenottoa ja näytteen lähettämistä ainoastaan jo pyydetystä saaliseläimestä eikä metsästämistä ja kalastamista näytteiden saamiseksi. Lisäksi tulisi säätää niiden kustannusten täysimääräisestä korvaamisesta, jotka aiheutuvat mm. metsästäjien kouluttamisesta näytteenottoon, näytteenottovälineiden vastaanottamisesta sekä näytteiden lähettämisestä.

Ruokavirasto lausuu, että 22 §:n 3 momentin viimeisessä lauseessa olevassa listauksessa tahoista, joilla on velvollisuus sallia eläinten tutkiminen ja näytteenotto, ”tuotteita vastaanottavat laitokset” sisältyvät jo toimijan määritelmään. Muutoksen vaikutus 4 momentin viittaukseen tulee huomioida.

Taudeista ilmoittaminen

Oikeusministeriö katsoo, että lain ilmoitusvelvollisuuksia koskevia säännöksiä koskien tulisi esityksestä käydä ilmi, onko ilmoituksissa kysymys henkilötiedoista tai arkaluonteisista tiedoista. Salassapidon murtavia tauti-ilmoituksia koskevien säännösten perusteluista ei ilmene millä perusteella salassa pidettävistä tiedoista olisi kysymys. Erityisesti jo kysymys on yksityiselämän suojan piiriin kuuluvista tiedoista, on ehdotettuja säännöksiä arvioitava perusoikeuksien rajoitusedellytysten valossa.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan 19 ja 20 §:ssä mainitut aikarajat ”välittömästi” ja ”heti kun käytännössä mahdollista”, eläintaukeista ilmoittamiselle ovat epäselviä ja toistensa kaltaisia, ja virasto esittää käsitteitä selvennettäviksi ainakin perusteluissa. 19 §:n 2 momentissa olevan ilmaisun ”taudin merkit” sijasta Ruokavirasto ehdottaa käytettäväksi ilmaisua ”taudin oireet”. Jos ilmaisulla tarkoitetaan laajemmin tilanteesta saatuja tietoja, Ruokavirasto ehdottaa käytettäväksi ilmaisua ”saadut tiedot ja taudin oireet”. Pykälän asetuksenantovaltuudessa on ongelma, kun muut ilmoitettavat eläintaudit kattavat myös muut torjuttavat ja valvottavat eläintaudit.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa, että 21 §:n 1 momentista poistetaan lause: ”lisäksi kunnaneläinlääkäri on kuukausittain toimitettava... vakavista eläintaukeista”, koska tämä asia on toiminut huonosti vuosikaudet. Tosiasiassa aluehallintovirasto on ilmoittanut tapaukset, jotka se on saanut tietoon laboratorion, ja jotka ovat jo olleet Ruokaviraston tiedossa. Nyt on vaikea tietää, onko kunnaneläinlääkäri ilmoittanut tautitapausta jo Ruokaviraston tietojärjestelmässä.

Ruokavirasto ehdottaa, että aluehallintoviraston pitäisi Ruokavirastoon ilmoittaessaan noudattaa samoja aikarajoja kuin kunnaneläinlääkäri ja että aluehallintoviraston olisi pidettävä saatuaan ilmoituksista kirjaa, jos niitä ei ole kirjattu tietojärjestelmään, ja toimitettava edelleen Ruokavirastolle kuukausittainen yhteenveto, jos tiedot eivät ole järjestelmässä tai niitä ei ole jo ilmoitettu Ruokavirastoon.

Taudintorjuntatoimenpiteet

Ruokavirasto esittää, että eläintautilaissa (esim. 24 ja 32 §) huomioitaisiin eläintautiepäilyjen eri tasot, kuten virallinen eläintautiepäily, jotta kynnys ilmoittaa epäilyistä ja eläinten oireista pyysisi mahdollisimman matalana, sekä määriteltäisiin aluehallintovirasto toimivaltaiseksi päättämään virallisesta eläintautiepäilystä.

Oikeusministeriö lausuu, että perusvapauksiin puuttumista tarkoittavat taudintorjuntavaltuudet tulee sitoa välttämättömyysvaatimukseen, minkä vuoksi 34 §:n 1 momentin ja 91 §:n 3 momentin säännöksiä olisi syytä täydentää maininnalla päätöksen *välittömästä* kumoamisesta sen jälkeen, kun epäily on suljettu pois tai ainakin perusteltava, miksi tämä ei ole mahdollista.

Maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto tuo esiin tarpeen arvioida, olisiko kalastuslain 78 §:n asetuksenantovaltuudesta tarpeen säätää jatkossa eläintautilaissa. Valtuus koskee kieltoja ja rajoituksia siirtää eläviä kaloja, mätä sekä kalastuksessa käytettäviä kulkuneuvoja, välineitä, pyydyksiä ja syöttikaloja Tenojoen, Näätämöjoen, Paatsjoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen vesistöalueille kalakantojen suojelemiseksi.

Kalatalouden Keskusliiton lausunnon mukaan ennen taudintorjunnan vuosi pakollisiin kalastusta koskeviin rajoitustoimenpiteisiin ryhtymistä pitäisi vesialueen omistajia kuulla asian suhteen. Mikäli vesialueen omistaja ei jostain syystä ole tiedossa, asia voitaisiin hoitaa kalatalousalueen kautta esimerkiksi antamalla kalatalousalueelle mahdollisuus lausua asiasta ennen kiellon tai rajoituksen asettamista (vrt. metsätyslain 23 §:n säännös metsästysoikeuden haltijan tai alueen omistajan kuulemisesta).

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta oudoksuu 69 §:n mainintaa siitä, että kunnaneläinlääkäri suorittaisi taudintorjuntapäätösten täytäntöönpanotehtäviä kuten lopettaisi eläimiä. Tästä tulee käsitys, että kunnaneläinlääkäri olisi vastuussa esimerkiksi kokonaisen broilerikasvattamollisen lopettamisesta, kun ajatus lienee, että hän on vastuussa suorittamisen organisoimisesta ja valvomisesta.

Ruokaviraston lausunnon mukaan 24 §:ssä tulisi selkeästi mainita, että alustavien taudintorjunnan toimenpiteiden varmistamiseksi aluehallintovirasto antaa asiaa koskevan päätöksen eläimistä vastaavalle toimijalle (taudin leviämisen estämiseksi annettava päätös). Lisäksi tulisi mainita, että se tekee eläinten ja tuotteiden siirtämistä rajoittavat päätökset taudin toteamisen jälkeen koskien sekä tartuntapitopaikkaa että kontaktipitopaikkoja, sillä koska kyse ei ole alustavista taudintorjuntatoimista, tehtävä kuuluisi muutoin Ruokavirastolle.

Ruokavirasto ehdottaa, että aluehallintaviraston taudintorjuntatehtävien osalta 68 §:stä jäävät puuttumaan vyöhykkeillä tehtävien muiden toimien toimeenpanoon liittyvät tärkeimmät tehtävät kuten pitopaikkojen tarkastusten ja näytteenottojen suunnittelu, järjestäminen, ohjaus ja valvonta. Virasto ehdottaa, että myös luonnonvaraisten eläinten tutkimisen järjestäminen, raatojen hävittämisen, tapausten vuoksi perustettujen vyöhykkeiden muiden toimenpiteiden suunnittelu, ohjauksen ja valvonnan järjestäminen kirjattaisiin yksiselitteisesti aluehallintoviraston tehtäviksi. Myös kunnaneläinlääkäriin tehtäviä pitäisi 69 §:ssä täsmentää koskien vyöhykkeillä tapahtuvia taudintorjuntatoimia sekä luonnonvaraisten eläinten tautitapauksiin liittyviä toimia.

Ruokavirasto katsoo, että 32 §:ssä mainittuja luonnonvaraisiin eläimiin kohdistuvia toimenpiteitä koskevia lupia ei ole huomioitu lainkaan a-c tautien osalta. Laista myös puuttuu a-c-luokan tautien osalta aluehallintoviraston mahdollisuus määrätä eläin lopetettavaksi, jos taudin tutkiminen ei muutoin onnistu.

Ruokavirasto kiinnittää huomiota siihen, että 25 §:n 1 momentissa käytetään termiä ”tartunta-alue”, mutta delegoidussa asetuksessa, jonka artikloihin 63 ja 103 kohdassa viitataan, käytetään termiä ”tartuntavyöhyke”, ja että perusteluissa mainittua 72 tunnin aikarajaa ei mainita de-

legoidussa asetuksessa. Lisäksi se kiinnittää huomiota siihen, että 29 § jättää epäselväksi, pitääkö joukkoteurastus tehdä tilalla vai voiko ne toimittaa esim. teurastamoon (pykälässä mainitaan lopetus, mutta perusteluissa myös joukkoteurastus).

Ruokaviraston näkemyksen mukaan se, että aluehallintoviraston päätöksestä puhutaan eri termillä riippuen siitä, onko kyseessä eläinterveyssäännöstössä luokiteltu tauti tai kansallisesti luokiteltu tauti (taudin leviämisen estämiseksi annettu päätös/alustavia taudintorjuntatoimenpiteitä koskeva päätös), aiheuttaa tarpeetonta sekaannusta.

Ruokavirasto esittää, että 34 §:n asetuksenantovaltuudessa mainittaisiin ne valvottavat eläintaudit, joiden hävittämistä koskevista toimenpiteistä ei tarvitse tehdä ilmoitusta (niiden tautien sijaan, joista ilmoitus on tehtävä). Kunnaneläinlääkäriin on mahdotonta valvoa pitopaikassa tehtävää saneerausta, jos ilmoitusta toimenpiteistä ei tehdä. Ruokavirasto ehdottaa lisäksi 37 §:n 1 momentin muotoilun muuttamista seuraavaksi: "...levinneisyyden vuoksi, taikka eläintautia, joka on muu torjuttava tai valvottava eläintauti muilla alueilla, ja jota vastustetaan..."

Ruokavirasto ehdottaa, että 38 § koskisi kaikkia zoonooseja, ei vain d- tai e-luokkaan tai muuksi ilmoitettavaksi eläintaudiksi luokiteltuja tauteja (esimerkiksi SARS-CoV-2). Lisäksi pykälän ensimmäiseen momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös muu ammatillainen toiminta, jossa hyödynnetään eläimiä, esimerkkinä kissakahvilat (SARS-CoV-2, sienitartunnat) ja jalkahoitolat, joissa jalkahoitoja ihmisille tekevät elävät kalat (kalatuberkuloosi).

Ruokavirasto ehdottaa, että kiiretoimia koskevan 58 §:n 1 momentissa mainitaan eläinten ja tuotteiden ohella myös kuljetusvälineet ja muut taudin leviämistä aiheuttavat materiaalit. Momenttiin tulisi lisätä lisätään kohta, jonka nojalla voitaisiin määrätä näiden puhdistamisesta tai hävittämisestä.

Taudintorjunnasta tiedottaminen

Sisäministeriö pitää ehdotettua taudintorjunnasta tiedottamista koskevaa sääntelyä välttämättömänä ja katsoo, että on työturvallisuuden ja terveyden kannalta tärkeää, että eläinterveysviranomaisen tiedottaa ihmiselle haittaa aiheuttavista taudeista valvontakäyntejä suorittavien viranomaisten kuten pelastusviranomaisten.

Oikeusministeriön lausunnon mukaan jää epäselväksi, merkitseekö eläintautiviranomaisen velvollisuus tiedottaa esimerkiksi vyöhykettä koskevasta päätöksestä henkilötietojen julkaisemista.

Kalatalouden Keskusliitto pyytää huomioimaan 27 §:n mukaisessa tiedotuksessa sen, että vyöhykkeen tai alueen sijaintikunnissa tiedottaminen ei välttämättä tavoita kaikkia vesialueenomistajia tai kalastajia, jotka usein asuvat toisella paikkakunnalla. Tiedotuksessa tulisi ottaa huomioon paikalliset kalatalouskeskukset ja kalastajaliitot sekä mahdollisella vyöhykkeellä toimivat kalatalousalueet ja osakaskunnat.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta lausuu, olisiko 73 §:ään syytä sisällyttää myös väärän some-informaation korjaaminen, jos sellaista havaitaan. Pykälän 3 momentista jää epäselväksi eläinterveysviranomaisten tiedottamisen hierarkiataso.

Ruokavirasto esittää, että 27 §:ssä säädettyihin tiedottamistapoihin lisättäisiin päätösten ja erityisesti niihin liittyvien rajoitusaluekarttojen julkaiseminen Ruokaviraston verkkosivuilla.

EU:n jäsenvaltioiden väliset eläinten ja tuotteiden siirrot

Eläinten Terveys ETT, Suomen Eläinlääkäriliitto ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsovat, että toisista jäsenvaltioista eläimiä tai tuotteita siirtävien toimijoiden rekisteröitymisvelvollisuuden poisto heikentää viranomaisten mahdollisuutta antaa neuvontaa ja puuttua ajoissa riskialttiisiin tuontisuunnitelmiin. Ne ehdottavat velvollisuuden säilyttämistä laissa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto lausuu, että mm. 39, 43 ja 44 §:ssä siirroista puhuttaessa olisi hyvä käydä selkeästi ilmi onko kyse jäsenvaltioiden välisistä siirroista vai muista siirroista (esim. rajoitusalueelta toiselle). Esimerkiksi 43 §:ssä puhutaan vesiviljelypaikkojen hyväksymisestä ja 44 §:ssä kiertävistä sirkuksista, ja näistä ei selkeästi ilmene, tarkoitetaanko jäsenvaltioiden välisiä siirtoja.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lausuu, että luonnoksesta puuttuu myös nykyisen lain 65 §:ssä oleva tuojan velvollisuus säilyttää toisesta jäsenvaltiosta siirrettyjen eläinten, alkioiden tai sukusolujen tietoja ja terveystodistuksia.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa luontoon päästettävien vesieläinten terveyttä koskevaa 48 §:n 2 momentin vaatimusta.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta pitää riskialttiina sitä, että perustelujen s. 43 maininnan mukaan delegoidun asetuksen mukaan hevoseläimiä voidaan siirtää ilman terveystodistusta, jos alkuperä- ja määränpääjäsenvaltion viranomaiset asiasta sopivat ja eläinten jäljitettävyyden siirron aikana pystytään varmistamaan. Sen näkemyksen mukaan kaiken hevosliikenteen pitäisi tapahtua traces-systeemin kautta.

Ruokavirasto katsoo, että eläintautilakia tulisi tarkentaa säätämällä sisämarkkinoilta tuotujen erien tarkastuksista osalta, joista ei ole säädetty yksityiskohtaisesti EU-lainsäädännössä. Tarkastuksille tulisi säätää 5 päivän määräaika. Pistokokeina tehtävien tarkastusten sijaan Ruokavirasto esittää tarkastusten tekemistä riskiperusteisesti. Lakiluonnoksessa tulisi määritellä määräraikan toimivaltaiset viranomaiset (ehdotus: kunnaneläinlääkäri), joille toimijat ovat velvollisia tiedottamaan Eläintautisäännöksen 127 artiklan mukaan sääntöjenvastaisuuksista. Eläintautisäännöksen 127 artiklan mukaisen päätöksen tekijän tulisi olla aluehallintovirasto tai Ruokavirasto.

Ruokavirasto esittää, että 45 § 2 ja 3 momenttien ensimmäiset lauseet tulisi muuttaa muotoon: ”Kunnaneläinlääkäri tai aluehallintovirasto...” Vielä on epäselvää, millaiselta alueelta kunnaneläinlääkärit jatkossa ottavat vastaan Traces-järjestelmän lähettämiä ilmoituksia, kun Traces classicista siirrytään uuteen Traces NT:hen (Traces New Technology). Tällä hetkellä ilmoitukset tulevat koko aluehallintoviraston alueelta ja tällöin kunnaneläinlääkäriin voi olla vaikea seurata viestejä, jotka usein suurimmaksi osaksi koskevat oman kunnan ulkopuolisia siirtoja.

Vienti

Elintarviketeollisuusliitto esittää, että eläintautilakiin lisätään samanlaiset kirjaukset Ruokaviraston vientitehtävistä kuin elintarvikelaissa ”*Ruokavirasto osallistuu tarvittaessa markkinoillepääsyn ja markkinoilla pysymisen edellytyksenä olevien asiakirjojen laatimiseen ja muuhun selvitystyöhön. Ruokavirasto voi keskeyttää osallistumisensa mainittujen tehtävien hoitamiseen, jos edellytyksiä selvitystyön jatkamiselle ei enää ole*”.

Ruokavirasto ehdottaa 47 §:ään informatiivista viittaussäännöstä (vrt. 48 §). Ruokaviraston lausunnossa pohditaan, pitäisikö 52 §:n otsikossa mainita eläinperäiset tuotteet eläimistä saatujen tuotteiden sijasta sekä onko pykälän säännös ”ellei määränpäävaltio edellytä, että viennissä noudatetaan sen asettamia vaatimuksia” linjassa asetuksen (EY) N:o 178/2002 12 artiklan kanssa. Ruokavirasto ehdottaa, että 53 §:n 2 momenttiin lisätään maininta muusta vastaavasta tunnisteesta silloin, kun pitopaikkatunnus tai hyväksymisnumero puuttuu. Se kysyy, tarkoittaako tuotteiden osalta vain valmistavien laitosten hyväksymisnumeroita vai voidaanko tässä tarkoittaa myös vientilastauspaikkaa (esimerkiksi varastolaitos).

Ruokavirasto pitää ongelmallisena 54 §:n säännöstä, jonka mukaan Ruokavirasto myöntäisi eläinterveystodistuksen viejän pyynnöstä silloin, kun määränpäävaltio edellyttäisi keskusviranomaisen myöntämää todistusta. Useat valtiot ovat edellyttäneet, että Ruokavirasto myöntäisi

todistuksen, mutta menettely on saatu neuvoteltua vedoten lainsäädäntöömme. Vientierien tarkastaminen Ruokavirastosta käsin on mahdotonta. Yksi vaihtoehto olisi, että Ruokaviraston myöntämään todistukseen liittyvän tarkastuksen voisi kuitenkin tehdä kunnaneläinlääkäri.

Ruokavirasto kysyy myös, olisiko pykälän 2 momentissa tarvetta säätää tässä myös kansallisen sähköisen todistusten tiedonhallintajärjestelmän käytöstä. Ruokavirasto ehdottaa, että pykälässä tarkennettaisiin maksuttoman käyttöoikeuden liittyvän valvonta-asetuksessa tarkoitettuun tiedonhallintajärjestelmään, sillä on selvityksen alla, voidaanko kansallisesta tiedonhallintajärjestelmästä periä viejiltä käyttömaksua.

Pitopaikkojen hyväksymisvaatimukset

Pohjois-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastot pitävät hyvänä sitä, että spermarastojen hyväksyntävaatimus koskisi jatkossa vain EU:n sisämarkkinakauppaan spermaa lähettäviä varastoja.

Ruokavirasto lausuu, että vesiviljelypitopaikkojen rekisteröitymisen ja hyväksynnän hakemisen velvoite tulisi yhteen sovittaa eläintautilain ja pitopaikkojen rekisteröintiä koskevan lain kesken. Toimijalla tulee Ruokaviraston käsityksen mukaan olla velvoite tehdä rekisteröinti-ilmoitus aina silloin kun hyväksyntätarve ei ole yksiselitteinen vaan perustuu riskinarviointiin. Hyväksyntäpäätösten siirtämistä Ruokavirastosta aluehallintovirastoille puoltaisi yhden luukun periaatteen edistäminen ja eri viranomaistason roolien selkeyttäminen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa, että 40 §:ään lisätään sperman keräysaseman hyväksyntäedellytyksiin uusi 4 kohta, jonka mukaan aseman toiminnan tulisi täyttää eläinten pitoon ja lääkitsemiseen liittyvän lainsäädännön vaatimukset. Tällä lisäyksellä eläintautilain mukaisesti annetut hyväksynnät eivät sotisi yleistä oikeustajua vastaan ja johtaisi tilanteisiin, joissa viranomaisen toteaa toimijan rikkovan eläinsuojelusäädöksiä tai eläinten lääkitsemiseen liittyvää lainsäädäntöä, mutta spermankeräysaseman toiminta voi tästä huolimatta jatkua tai hyväksyntä on myönnettävä.

Kustannukset ja korvaukset

Valtiovarainministeriö toteaa, että esityksen mukaan sillä ei olisi suoranaisia vaikutuksia valtion talousarvioon, vaan muutoksista johtuvat kustannukset katetaan hallinnonalan kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

MTK korostaa tarvetta korvata eläintautien tuottajalle aiheuttamia kustannuksia ja menetyksiä riittävällä tasolla valtion varoista. MTK pitää riittämättömänä sitä, että tuotannonmenetykskorvauksena voitaisiin suorittaa enintään $\frac{3}{4}$ vahingon suuruudesta ja esittää, että viranomaisen määräyksestä aiheutunut vahinko korvataan täysimääräisenä. Esimerkiksi afrikkalaisen sikaruton vuoksi perustetun rajoitusvyöhykkeen sisälle joutuvalta sikatilalta eläimiä ei saa siirtää vyöhykkeeltä, vaikka tautia ei tilalla ole, ja eläimiä joudutaan usein lopettamaan eläinten hyvinvointiongelmien välttämiseksi.

Elintarviketeollisuusliitto pitää hyvänä, että valtion varoista eläintautien vuoksi maksettavia korvauksia koskeva järjestelmä säilyisi.

Luonnonvarakeskus pitää tutkimusten valossa tautien vastustuksen sekä korvausten kannustinehtojen toimivuuden varmistamiseksi tärkeänä, että luonnoksessa eläintautivahingoista olisi edelleen mahdollisuus maksaa korvauksia valtion varoista ja että tuotannonmenetykskorvauksissa olisi ns. omavastuu.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta katsoo, että perusteluissa kannattaisi avata, mitä luontaisuuksia tarkoittaa, että se tulisi päättäjille ja lain tulkitsijoille selväksi, koska asia ei tule eläintautilaissa esiin. Lisäksi se katsoo, että käyvän arvon määrittämiseen voi liittyä

tulkintaongelmia, ja kysyy kuinka paljon tapauksia pitää olla, että korvausten määrän alentamiseen on perusteita.

Ruokavirasto toivoo, että 86 §:ssä selvennetään, mitä tuotteiden valmistus tarkoittaa (voimassa olevassa laissa elintarvikkeiden jalostus). Viraston mukaan tulisi säätää, että korvauksia ei myöskään makseta, jos kustannukset tai menetykset ovat syntyneet eläimen teurastukseen tai perkaukseen liittyvässä toiminnassa.

Viranomaiset ja virka-apu

Valtiovarainministeriö pitää hyvinä esitettyjä muutoksia ja täsmennyksiä Tullin ja muiden viranomaisten tehtäviin tuontivalvonnassa.

Tulli on tyytyväinen esityksen sisältöön. Sille ehdotettu toimivalta valvoa eläinterveysviranomaisten ohella eläintautivaatimusten noudattamista EU:n sisärajoilla olisi tarkoituksenmukainen erityisesti matkustajien mukanaan kuljettamien lemmikkieläinten ja elintarvikkeiden valvontaa ajatellen.

MTK, Eläinten Terveys ETT, Pohjois-Suomen, Lapin, Länsi- ja Sisä-Suomen, Lounais-Suomen ja Etelä-Suomen aluehallintovirastot ja Suomen Eläinlääkäriliitto kannattavat Tullin toimivallan lisäämistä maan rajoilla. Perusteina mainitaan mm. elintarviketuonnin aiheuttaman afrikkalaisen sikaruton riskin parempi hallinta, lemmikkien laittoman tuonnin torjunnan tehostuminen ja virka-apupyynnöiden poisjäämisestä johtuva hallinnollisen taakan väheneminen.

Sisäministeriö esittää harkittavaksi seuraavaa muotoilua: ”Pelastusviranomaisen antamasta virka-avusta eläinterveysviranomaiselle 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi on voimassa, mitä pelastusviranomaisen virka-avusta muille viranomaisille säädetään pelastuslain (379/2011) 50 §:ssä.” Muotoilu toisi paremmin esiin sen, että pelastusviranomaisen antama virka-apu on harkinnanvaraista ja riippuvainen pelastusviranomaisen päätöksestä.

Oikeusministeriön mukaan tulisi harkita, voitaisiinko poliisin virka-apua koskevan säännöksen sijasta viitata virka-apua koskevaan sääntelyyn poliisilaissa. (vrt. esim. laki eläinten sekä tavaroiden tuontivalvonnasta). Lisäksi sen mukaan epäselvyyttä toimivaltaisesta viranomaisesta vaikuttaisi olevan eläintautilakiluonnoksen 15 §:n 1 momentissa ja 4 §:n 2-4 momenteissa.

Ruokaviraston lausunnon mukaan maa- ja metsätalousministeriön tehtävistä olisi syytä lisätä säännös lakiin. 68 §:ssä ei pitäisi säätää, että aluehallintovirasto järjestää koulutusta kunnan-eläinlääkäreille, vaan että aluehallintovirasto vastaa koulutuksen järjestämisestä kunnaneläinlääkäreille. Virasto toteaa, että se ei käytännössä valmiuteen liittyvää koulutusta lukuun ottamatta kouluta kunnaneläinlääkäreitä, vaan aluehallintovirastoja, jotka kouluttavat kunnaneläinlääkäreitä.

Epäselväksi jää, voiko kunnan elintarvikevalvontaviranomainen valvoa ja puuttua toisesta jäsenmaasta tuotuihin eläinperäisiin elintarvikkeisiin, jos ne eivät täytä eläintautilain vaatimuksia, saako se tietoja Traces-järjestelmästä ja voiko se käyttää elintarvikelain pakkokeinoja, jos elintarvike ei täytä eläintautilain vaatimuksia? Lain perusteluissa lakien rajapintaa olisi syytä käsitellä.

Valtuutetun tarkastajan tarkastuskohteissa pitäisi mainita pitopaikkojen lisäksi ”muut paikat”, sillä voi olla tarpeen käyttää valtuutettuja tarkastajia myös esim. haaskapaikoilla tai luonnossa. Tulisi myös säätää, että Aluehallintovirasto voi avustaa Ruokavirastoa valtuutetun tarkastajan toiminnan valvonnassa. Aluehallintovirastolla on myös Ruokavirastoa paremmat mahdolliset valvoa toimintaa kentällä, ja se joka tapauksessa ohjaa ja koordinoi kunnaneläinlääkäreiden ja vastaavia tehtäviä tekevien valtuutettujen tarkastajien toimintaa.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta katsoo, että 68 §:ssä kannattaisi säätää valmiuseläinlääkärijärjestelmän ylläpitämisestä aluehallintoviraston tehtävänä. 69 §:n 2 momentissa kannattaisi mainita kokoavasti kunnaneläinlääkäriin tehtävinä myös ne, jotka säädetään sen tehtäviksi aiemmin laissa.

Toiminnallinen asiantuntijaryhmä

Suomen metsästäjäliiton näkemyksen mukaan on erittäin hyvä, että luonnonvaraisten eläinten tautien torjuntatoimenpiteitä on asiantuntijaryhmässä pohtimassa myös riistahallinnon ja metsästäjien edustajia. Metsästäjät ovat keskeisiä toimijoita eläintautien havainnoinnissa ja ehkäisyssä sekä taudin puhjettua käytännön toimien toteuttajia taudin rajoittamisessa ja tukahduttamisessa.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta lausuu, että perusteluissa, joissa mainitaan monia toiminnalliseen asiantuntijaryhmään mahdollisia sidosryhmiä, voisi myös mainita tiedekunnan opettajat, jotta he pysyisivät perillä ajankohtaisista tautiasioista käytännön tasolla.

Oikeusministeriö katsoo, että toiminnallisen asiantuntijaryhmän tiedonsaantioikeutta koskeva säännös jää liian avoimeksi, kun siinä ei yksilöidä keneltä tietoja on tarkoitus saada tai ketä tai mitä tiedonsaantioikeuden piiriin kuuluvat tiedot voivat koskea. Ryhmän salassapitovelvollisuutta koskevan säännöshedotuksen osalta tulisi arvioida, soveltuuko ryhmän toimintaan julkisuuslaissa säädetty ja jos, niin minkä mekanismin kautta.

Tarkastusvaltuudet ja viranomaisten tiedonsaantioikeudet

Oikeusministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa olisi syytä harkita ko. 75 §:n momenttien jakamista eri pykäliin sääntelyn selkeyden vuoksi. Säännöstä voisi viranomaisen osalta tarkentaa viittaamalla tämän lain mukaiseen eläinterveysviranomaiseen tai tämän lain mukaiseen valvontaviranomaiseen tai toimivaltaiseen viranomaiseen.

Oikeusministeriö toteaa, että luonnoksen perusteella jää epäselväksi, miten ehdotetun tunnistautumatta tapahtuvia viranomaisten etäostoja koskevan toimivaltuuden käyttö käytännössä toteutettaisiin. Säännöksen muotoilu vaikuttaa perustellulta, mutta oikeusministeriö huomauttaa, että luonnoksessa on omaksuttu erilainen terminologia kuin siemenlaissa ja elintarvikelaissa.

Ruokavirasto katsoo, että eläintautilaissa olisi huomioitava elintarvikeketjun rikollisuuden torjunnan edellyttämät tietojensaantia ja tietojenluovutus oikeuksia koskevat tarpeet, paitsi jos asia huomioidaan valmisteilla olevassa Ruokaviraston toimialan tietovarantolaissa. Ruokavirasto ehdottaa, että eläintautilakiluonnoksen 76 §:n ”oikeus saada ... välttämättömät tiedot” muutetaan voimassa olevaa 91 §:ää vastaavaksi ”tiedot ja asiakirjat”.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan ehdot tarkastuksen tekemiselle pysyväisluonteiseen asuamiseen käytettävässä tilassa ovat erittäin tiukat, ja siten mahdollisesti vastoin valvonta-asetusta. Laissa olisi tarpeen säätää opiskelijoiden ja harjoittelijoiden läsnäolo-oikeudesta tarkastuksilla, esimerkiksi vastaavalla tavalla kuin elintarvikelain tai eläinten hyvinvointilain raueneissa hallituksen esityksissä ehdotettiin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto esittää harkittavaksi, voisiko tietyissä tapauksissa myös joillakin toimijoilla olla oikeus saada tietoa esimerkiksi valvottavien tautien varalta annetuista rajoittavista määräyksistä (esimerkiksi naapuritilat silloin kun salmonellasaneeraukseen ei ryhdytä).

Laboratoriot ja taudinaiheuttajien käsittely

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta katsoo, että 63 §:n 3 momentin mukaisesti laboratorion toiminnasta tehtävästä ilmoituksesta tulisi käydä esiin myös se, millä menetelmillä tauteja tutkitaan.

Lausunnon mukaan 64 §:n 1 momentissa taudinaiheuttajien siirto viittaa jäsenvaltioiden väliseen siirtoon, mutta mikrobikantoja pitää joskus tuoda myös kolmannesta maasta.

Eläintautilaissa olisi hyvä määrittelemällä ne patogeeneit, joiden oireettomastakin kantajuudesta tulisi ilmoittaa sekä mahdollisesti jättää harkintavaraa joidenkin tautien tai patogeeneiden ilmoittamisessa tutkimuskontekstissa. Jos muuhun kuin varsinaiseen kartoitus- tai seuranta tutkimukseen osallistuvat eläinten omistajat tietävät, että löydöksistä ilmoitetaan, he eivät välttämättä halua osallistua tutkimukseen. Lisäksi *Mycoplasma gallisepticum* ja *Mycoplasma meleagridis* -tartuntojen vastustaminen harrastesiiptikarjalla lopetettiin sen jälkeen, kun selvityksessä oli todettu, että tartunnat olivat levinneet jo laajalle. Vastustustoimien aloittaminen ensimmäisenä löydetuille tartunnoille voisi vastaavassa tapauksessa olla turhaa ja asettaa eläinten omistajat keskenään eriarvoiseen asemaan.

Tiedekunta katsoo, että 66 §:n 2 momentissa lieene syytä mainita taudit, joita 2 momentin ilmoitusvelvollisuus Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle koskee. Lisäksi se pohtii, voisiko 66 §:ssä oleva tietojen toimittamisvelvollisuus olla keino saada tietoa tietyistä kaupallisissa laboratorioissa tutkittavista taudeista kuten puutiaisvälitteiset ja mm. anaplasma.

Ruokavirasto katsoo, että termien ”virallinen laboratorio” ja ”virallinen eläinterveyslaboratorio”, käyttö aiheuttaa sekaannusta. Tulisi olla selkeää, mitä eroa ehdotetun lain kontekstissa virallisella laboratoriolla ja virallisella eläinterveyslaboratoriolla on. Lisäksi Ruokaviraston näkemyksen mukaan olisi selkeämpää, jos omavalvontalaboratorioihin ja ilmoitettaviin laboratorioihin liittyvät säännökset olisivat eri pykälässä kuin perussäännökset siitä, millaisissa laboratorioissa näytteitä saa tutkia. Jää epäselväksi, tarkoittaako 62 §:n 2 momentti sitä, ettei Ruokaviraston tarvitse nimetä itseään viralliseksi laboratorioksi.

Ruokavirasto huomauttaa, että 63 §:n 2 momentista ei käy ilmi, hakeeko toisessa jäsenvaltiossa toimivan omavalvontalaboratorion nimeämistä laboratorio itse vai toimija (vrt. rehulaki 86/2008 28 b §). Ruokavirasto esittää, että suomalainen toimija hakisi nimeämistä käyttämälleen ulkomaiselle laboratoriolle. Perusteluina olisi tarpeen täydentää toimijan velvollisuuksien (esim. sopiminen laboratorion kanssa kantojen toimittamisesta) osalta. Momentissa tai sen perusteluissa tulisi mainita, vaaditaanko toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan laboratorion nimeäminen myös sellaiselta toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalta laboratoriolta, jolta suomalainen nimenetty/hyväksytty laboratorio ostaa alihankintana zoonosivalvonnan tutkimuksia satunnaisesti tai säännöllisesti.

63 §:ssä tulisi säätää Ruokavirastolle mahdollisuus tarvittaessa pyytää tarkempia tietoja pätevyysvaatimusten täyttymisen arvioimiseksi tai laboratoriolle velvollisuus toimittaa ko. tarkempia tietoja Ruokaviraston pyynnöstä. Laboratorion tekemästä ilmoituksesta tulisi käydä ilmi, mitä näytteitä tutkitaan ja mitä tutkimusmenetelmää käytetään. Asetuksella tulisi tarkentaa, mitä tietoja tutkimusmenetelmästä on toimitettava. Perusvaatimuksena olisi menetelmän nimi ja tekniikka, lisäksi laboratorion on viranomaisen pyynnöstä toimitettava menetelmän ohje ja validointiraportti, sillä nämä ovat oleellista menetelmän luotettavuuden arvioinnin kannalta.

Ruokavirasto ehdottaa 64 §:ään lisättäväksi mikrobien ja loisten lisäksi ”muut biologiset aineet, jotka voivat aiheuttaa kyseisten tautien leviämisen vaaraa”. Lisäys antaisi mahdollisuuden arvioida myös sellaisia tilanteita, joissa taudinaiheuttajan osasia (ei kokonaisia mikrobeja) käytetään mm. tutkimuksessa.

Käytettävät käsitteet

Suomen epidemiologian seura toteaa, että sen koordinoima sanastotoimikunta on julkaissut epidemiologian sanaston vuonna 2008 (<https://www.finepi.fi/epidemiologian-sanasto-englanti-suomi>). Parhaillaan toimikunta päivittää sanastoa. 8.5.2020 pitämässään kokouksessa toimikunta keskittyi lausuntokierroksella olevan luonnoksen suhteen oleellisten termien käsittelyyn. Sanastoluonnoksessa *monitoring* on monitorointi, *surveillance* on seuranta, *control* on 1) verrokki, vertailuyksilö; otokki (tapaus-verrokkitutkimuksessa) 2) hallinta, kontrolli (esim. sekoittuneisuuden) 3) torjunta (esim. tartunnan tai taudin) 4) valvonta (jurid.) 5) vastustus (esim. eläintautien yhteydessä). Nämä termit ovat olleet ongelmallisia johtuen niiden monista merkityksistä ja erilaisista perinteistä eläintauksista ja ihmisten tartuntataudeista puhuttaessa. 'One Health', yksi yhteinen terveys, on ajankohtainen käsite, ja tartuntataudeista moni on zoonootin. Tämän vuoksi olisi toivottavaa yhtenäistää termien käyttöä. Humaanipuolella käytetään yleisesti esimerkiksi sanaa 'torjunta', joka voisi sopia myös eläintautipuolelle, kenties kokonaan korvaten sanat 'vastustus/vastustaminen'. Lopulliseen tekstiin valitut termit olisi hyvä määritellä.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunnan lausunnossa esitetään seuraavat terminologiaa koskevat huomiot: Käsitteen *vastustettava eläintauti* käyttö on ongelmallista, koska se viittaa vahvasti nykyiseen, vanhentuneeksi jäävään jaotteluun. Sikäli kuin termiä käytetään, tulisi esityksen alussa selvittää, tarkoitetaanko sillä ko. nykyisiä tautiluokkia vai ylipäänsä eläintauksia, joita vastustetaan. Käsitteiden *vastustus*, *seuranta* ja *torjunta* käytössä on eroa eläinlääkintäsektorin ja ihmisten terveydenhuollon välillä. Tältä osin viitataan Suomen epidemiologisen seuran sanastotyöhön. Luonnokseen on muutamiin kohtiin vielä jäänyt *ennaltaehkäisy*-termi, vaikka sen tilalla on muutoin käytetty muita käsitteitä kuten tautien ehkäisy.

Maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto kiinnittää huomiota 35 §:ssä kalojen lopettamisen yhteydessä käytettyyn terminologiaan ja esittää, että *kalojen perkaamisen* sijaan tässä sekä muissa lakiesityksen kohdissa ja perusteluissa (3.1 Kansallinen lainsäädäntö sekä 19 §) käytettäisiin muotoilua *kalojen lopettaminen*.

Ruokavirasto ehdottaa, että luokitelluista taudista käytettäisiin ehdotetussa laissa nimityksiä luokan A, luokan B ja luokan C taudit (jne.), mikä vastaa kirjoitusasua, jota delegoiduissa asetuksissa käytetään ja selkeyttää tekstiä sekä helpottaa luettavuutta.

Ruokaviraston tekemän käsittemallinnoksen mukaan "kotieläin" ei sisällä kaloja, minkä vuoksi 4 § 2 momentissa mainittu käsite *kotieläintuotanto* tulisi se määritellä 2 §:ssä esimerkiksi eläinlääkintähuoltolain määritelmän mukaisesti, jos sitä halutaan käyttää.

Virasto ehdottaa, että 2 §:ssä tulisi määritellä käsite "viejä" (jota käytetään luvussa 9). Lisäksi ehdotetaan seuraavia määritelmiä tai niiden tarkennuksia: *luetteloidulla taudilla* eläinterveys-säännöstyössä nimettyä eläintautia y) *luetteloidulla lajilla* eläinlaji, joka on nimetty luetteloidun taudin yhteyteen EU-säännöksissä luetteloiduksi lajiksi, joka on kyseiselle taudille altis eläinlaji z) *taudille alttiilla lajilla eläinlaji*, johon muun kuin eläinterveys-säännöstyössä luetteloidun taudin tiedetään tai oletetaan tieteellisen selvityksen perusteella voivan tarttua. Termi "Internet-sivu" ehdotetaan korvattavaksi termillä "verkkosivu".

Pakkokeinot

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että mikäli viranomaisen voi panna 93 §:n nojalla annetun päätöksen (toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu) täytäntöön suoraan ilman teettämishuonon asettamista, tulisi mahdollisuus kirjata lakiin selkeästi.

Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Lounais-Suomen aluehallintovirastot kannattavat 93:n ehdotusta siitä, että siirtoehtojen vastaisesti siirretty eläin on mahdollista asettaa eristykseen määräpaikassa karanteenin sijasta. Ehdotus korjaa nykyllä lainsäädännön käytännön soveltamisessa

esiintyvän problematiikan, jossa laajalti käytettyä eläinten eristysvaihtoehtoa ei ole mahdollistettu lainsäädännöllisesti. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa, että pykälään lisätään valvontaviranomaiselle mahdollisuus lopettaa eläin tietyissä erityistapauksissa heti (laittomiin tuonteihin usein aiemminkin syyllistyneet tuojat).

Länsi- ja Sisä-Suomen, Lounais-Suomen sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastot kannattavat ehdotusta siitä, että Tullille säädetään vastaava toimivalta kuin aluehallintovirastolle viranomaistoimenpiteisiin silloin, kun sisämarkkinoiden siirtoehtoja ei ole noudatettu. Ehdotus edistää puuttumista terveysvaaraan mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti.

Oikeusministeriön mukaan jää epäselväksi, minkä vuoksi 90 §:n määräystoimivaltaa koskeva säännös on muotoiltu voimassaolevaa huomattavasti epätasällisemmin.

Ruokavirasto ehdottaa, että pakkokeinojen käyttöä eri tilanteissa selkeytetään, erityisesti suhteessa toisiinsa. Ruokaviraston näkemyksen mukaan pakkokeinoja koskevissa pykälissä eläinten hyvinvointilain ehdotus (HE 154/2019; 91 – 94 §) vaikuttaa selkeämmältä. Ruokavirasto esittää 90 §:ään lisättäväksi mahdollisuuden kieltää sitä, joka rikkoo eläinterveyttä koskevaa säädöstä, jatkamasta tai toistamasta säädösten vastaista menettelyä (esim. kielletään sairaiden riistalintujen vapauttaminen luontoon), sen lisäksi että voidaan määrätä tämän asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Ehdotetun lain 91 § toisessa momentissa mainitaan viranomaisen antama kehoitus korjata puutteet asetetussa määräajassa, mutta kehoitusta ja sen käyttöä ei sen tarkemmin ole määriteltä. Pykälästä jää lisäksi epäselväksi esimerkiksi kohdassa 4 mainittujen varotoimenpiteiden noudattamatta jättämisen seuraukset. Voisiko pykälässä mainita, että voidaan antaa myös suoraan kielto siirtää eläimiä, jos kyseessä on 4 alakohdan mukaisten varotoimenpiteiden laiminlyönti?

Ruokavirasto ehdottaa, että 92 §:n 3 momenttiin lisätään myös ilmoitettavat laboratoriot, joiden rekisteröinti tulisi siis voida peruuttaa, jos laboratorio ei täytä toiminnalle asetettuja vaatimuksia.

Rekisterit

Oikeusministeriö lausuu, että siltä osin kuin on kyse tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta henkilötietojen käsittelystä, esityksessä pitäisi perustella ehdotettua tarkemmin, mihin tietosuoja-asetuksen artiklaan henkilötietojen käsittelyä koskevat erityissäännökset perustuvat ja sisältäkö laki erityisiin henkilötietoryhmiin liittyvää käsittelyä sekä selostaa tarkemmin tietosuoja-asetukseen sisältyvää kansallisen liikkumavaran (mm. käsiteltävien tietojen tyyppi, rekisteröidy, tahot, joille henkilötietoja voidaan luovuttaa sekä tietojen säilytysajat) alaa ja käyttöä. Rekisterinpitäjien määrittelyä koskevia säännöksiä tulisi tarkemmin perustella sekä tarkentaa.

Tietojen säilyttämistä koskevaa säännösehdotusta on jatkokäsittelyn yhteydessä perusteltava suhteessa tietosuoja-asetuksen vaatimukseen (yleisen edun mukaisuus ja oikeasuhteisuus). Eläintautitapauksia koskevien tietojen pysyvää säilyttämistä koskevan säännöksen osalta tulisi käydä ilmi, sisältääkö tietoryhmä myös henkilötietoja.

Oikeusministeriö huomauttaa myös, ettei esitysluonnoksen 76 §:n 3 momenttia (aluehallintoviraston oikeudesta saada seuraamusmaksun määräämistä varten tietoja sakkorekisteristä) ole arvioitu tietosuoja-asetuksen 10 artiklan valossa. Tulisi arvioida, soveltuuko esitysluonnoksen 76 §:ssä tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn tietosuojalain 7 §, jossa säädetään rikostuomi-oihin ja rikkomuksiin liittyvästä käsittelystä.

Ruokaviraston lausunnon mukaan 79 ja 80 §:ssä tulisi säätää myös, mitä Ruokavirasto saa halutessaan julkaista. Esimerkiksi luettelo nimetyistä ja ilmoituksen tehneistä laboratorioista, sekä luettelo valtuutetuista tarkastajista ja heidän tehtävistään olisi syytä saada julkaista. Li-

säksi 80 §:ssä tulisi säätää, että rekisteriä pidetään myös 1 kohdassa mainittujen tautien epäilyistä, rajoitusvyöhykkeillä sijaitsevista pitopaikoista ja niissä tehdyistä tarkastuksista ja näytteenotoista, sekä haetuista ja myönnettyistä poikkeusluvista.

Seuraamusmaksut

Lapin aluehallintovirasto pitää hyvänä mahdollisuutta määrätä seuraamusmaksuja. Käytännön toteutus on kuitenkin suunniteltava sellaiseksi, että maksua voi tarvittaessa helposti käyttää.

Pohjois-Suomen, Etelä-Suomen, Lounais-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot näkevät, että seuraamusmaksut voivat tehostaa valvontaa. Riskinä on tulkintojen vaihtelevuus maan eri osien välillä, mikä korostaa tarvetta ohjeistukselle ja tulkinnan yhtenäistämiseksi. Erityisesti lemmikkieläinten muut kuin kaupalliset siirrot ja varotoimenpiteinä säädetty eläinten ulkonapitokiellot mainitaan rikkomistilanteina, joiden osalta seuraamusmaksun käyttö olisi tarkoituksenmukaista.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että Ruokaviraston tulisi määrätä seuraamusmaksut. Käytännön valvonta suoritettaisiin edelleen kuntien, aluehallintovirastojen ja Tullin toimesta, mutta seuraamusmaksujen yhdenmukaisuuden takaamiseksi niiden määrääjänä toimisi Ruokavirasto. Tämä merkitsisi myös ajan ja kustannusten säästöä, sillä Ruokavirastolla on jo vuosien kokemus seuraamusmaksujen määräämisestä (esim. kalastuspolitiikka).

Lounais-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että seuraamusmaksu tulisi voida määrätä vielä senkin jälkeen, kun teosta on kulunut yli vuosi. Ei ole hyväksyttävää, että toimija selviää ilman seuraamusta, jos teko tulee viranomaisen tietoon viiveellä.

MTK katsoo, että seuraamusmaksujen määrääminen saattaa olla tarkoituksenmukaista erityisesti rajavalvonnassa.

Eläinten Terveys ETT ja Suomen Eläinlääkäriliitto kannattavat seuraamusmaksun käyttöönottoa mainiten käyttökohteina paitsi sisämarkkinatuontiin liittyvät rikkomukset myös mm. varotoimenpiteinä säädettyjen eläinten ulkonapitokieltojen rikkomukset.

Oikeusrekisterikeskus lausuu, että keskuksen toimintamenoihin vuodelle 2020 lisätty 75 000 euron määräraha tuontivalvonnan seuraamusmaksun toteuttamiseen Rajsa-täytäntöönpanojärjestelmään ei palvele myös nyt ehdottua muutosta, vaan tarvitaan uusi määräraha. Rajsa-perintäjärjestelmä on teknisiltä ratkaisuiltaan suhteellisen ikääntynyt, ja vaikka seuraamusmaksut olisivat täsmälleen samanlaisia määrittämiseltään, jokaisen uuden seuraamuslajin toteuttaminen järjestelmään aiheuttaa merkittävät kertakustannukset.

Ehdotetun uuden eläintautilain 95 § 4 momentin mukaan eläintautivalvonnan seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Koska maksuja määrättäisiin myös luonnollisille henkilöille, on vielä syytä harkita, raukeaisiko maksu myös henkilön kuollessa. Sakon raukeamisesta kuoleman johdosta on säädetty rikoslain 8 luvun 16 § 1 momentissa, johon nyt voitaisiin viitata.

Oikeusministeriö lausuu, että esityksessä viitataan Oikeusrekisterikeskukselle vuodelle 2020 varattuun 75 000 euron määrärahaan seuraamusmaksujen täytäntöönpanon sähköiseen toteutukseen, mutta ei ole arvioitu sitä, aiheutuuko Oikeusrekisterikeskukselle kustannuksia nyt ehdotettavan seuraamusmaksun täytäntöönpanosta.

Oikeusministeriö katsoo, että seuraamusmaksujen käyttöönotto tulisi perustella esityksessä suhteessa eläinterveyssäännöstöön, joka ei ilmeisesti edellytä seuraamusmaksun käyttöönottoa. Esityksen perusteluissa todetaan, että seuraamusmaksu ja eläintautilain kriminalisointisäännös eivät koskisi samoja tekoja, mutta esityksessä ei selosteta, mikä olisi viennin ja tuonnin seuraamusmaksua koskevan 95 §:n 6 kohdan suhde rikoslain vientiä ja tuontia koskeviin

säännöksiin. Epäselvyyttä aiheutuu osin terminologiasta (siirrot ja toisaalta vienti/tuonti), jota tulisi selkeyttää. Jos on tarkoitus, että seuraamusmaksun 95 §:n määäämisedellytykset ja rikoslain säännökset koskevat osittain samoja tekoja, sillä erolla, että rikoslain 44 luvun 4 a § edellyttää vaarantamiselementtiä, tämä tulisi selostaa esityksen perusteluissa. Esityksestä ei käy ilmi, onko seuraamusmaksusäännöstä tarkoitus täydentää lemmikkieläinasetuksen kumoutuessa v. 2026.

Seuraamusmaksusäännöstä tulisi maaeläimen luontoon laskemisen osalta arvioida suhteessa vieraslajilain 21 §:n 2 momentin rangaistussäännökseen ja metsästyslain 42 §:n säännöksiin vierasperäisen riistaeläimen laskemisesta luontoon. Suojeltava oikeushyvä on molemmissa laeissa ainakin osittain sama kuin eläintautilaissa. Molemmat rikkomussäännökset ovat toissijaisia ankarammin rangaistavaan säännökseen nähden, jollainen hallinnollinen seuraamusmaksu ei ole.

Esityksen perusteluista ei käy ilmi, miksi Tullilla ja aluehallintovirastolla oli päällekkäistä toimivaltaa seuraamusmaksun määäämisessä ja miten näiden välinen toimivalta määäätyy. Lisäksi vaikuttaa erikoiselta, että Tulli voisi määrätä seuraamusmaksun sellaisissa asioissa, joiden valvonta ei sen toimivaltaan kuulu. Esitysluonnoksessa ei ole perusteltu suhteessa oikeasuhtaisuusvaatimukseen ja sanktiojärjestelmältä vaadittavaan yleis- ja erityisestävyyteen, miksi seuraamusmaksulle on valittu 300 ja 5000 euron vaihteluväli. Luonnoksen 95 §:n 4 momentin mukaan seuraamusmaksua ei saisi määrätä, jos teosta olisi kulunut yli vuosi, mutta pykälässä ei oteta huomioon jatkettuja tekoja. Oikeusministeriö ehdottaa harkittavaksi, tulisiko laissa säätää täsmällisemmin seuraamusmaksun maksuajasta, kuten esimerkiksi tieliikennelain 177 §:ssä on säädetty liikennevirhemaksun maksuajasta.

Ruokaviraston lausunnon mukaan myös sen pitäisi voida määrätä seuraamusmaksu niiden säännösten rikkomisen osalta, joissa aluehallintovirastolla tai Tullilla ei ole roolia.

Rangaistussäännökset

Oikeusministeriö katsoo, että eläintautilakiluonnoksen 96 §:n 2 momentista tulee poistaa maininta niskoittelusta viranomaisen kieltoja ja määräyksiä vastaan ja sitoa ilmoittamatta jättäminen ulkoiseen tekoon, esimerkiksi teon ainutkertaisuuteen (esim. ”eikä kyseessä ole viranomaisten kieltojen tai määräysten toistuva rikkominen”).

Luonnoksen 96 §:n 3 momenttia, joka vastaa voimassaolevan eläintautilain 115 §:n 4 momenttia, tulisi perustella. Säännöksen taustalla on ilmeisesti kaksoisrangaistavuuden kieltö, mutta se ei kuitenkaan estä määäämästä rikosoikeudellista rangaistusta uhkasakon ohella.

Oikeusministeriö katsoo, että rikoslain 44 luvun 4 a §:ään ehdotettu viittausketju eläintautilain kautta relevanttiin EU-lainsäädäntöön (eläinterveysäännöstö, sivutuoteasetus, TSE-asetus, zoonosiasetus, lemmikkieläinasetus ja valvonta-asetus) on monipolvinen ja laillisuusperiaatteeseen sisältyvän täsmällisyysvaatimuksen kannalta ongelmallinen. Pykälää tulisi täsmäntää viittaamalla suoraan relevantteihin EU-asetuksiin ja samalla mahdollisuuksien mukaan täsmäntää niihin sisältyviä kieltoja, joiden rikkominen on tarkoitus säätää rangaistaviksi (esim. viittaamalla tiettyihin EU-asetusten osiin ja niiden artikloihin).

Oikeusministeriö katsoo lisäksi, että pykälän 1 kohdan ja rikoslain 46 luvun säännösten suhde toisiinsa tulisi esityksen jatkovalmistelussa arvioida ja esityksen perusteluissa selventää. Esityksessä tulisi arvioida salakuljetusrikoksen ohella säännöstelyrikoksen soveltamisalaa esityksen kattamien säännösten rikkomistapauksissa.

Ruokavirasto ehdottaa, että 96 §:ssä säädetään Ruokavirastolle asianomistajan asema eläintautirikosasioissa. Tämä vahvistaisi Ruokaviraston ohjausmahdollisuuksia ja oikeudellista asemaa esitutinnan ja rikosprosessin kaikissa vaiheissa, parantaisi valvonnan tiedonsaantioikeutta ja tiedonkulkua sen ja esitutkintaviranomaisen välillä sekä vahvistaisi Ruokaviraston edellytyksiä tukea esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän työtä.

Muutoksenhakua koskevat säännökset

Oikeusministeriö kiinnittää muutoksenhakusäännösten muotoiluun viitattaessa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin sekä kyseenalaistaa ratkaisua, jonka mukaan Tullin päätökseen haettaisiin muutosta siten kuin tullilaissa säädetään eikä ehdotetun eläintautilain muutoksenhakusäännöksiä noudattaen. Lisäksi se toteaa, että esitysluonnoksessa ei ole käsitelty sitä, miksei oikaisuvaatimusmenettely sopisi lain nojalla tehtyihin päätöksiin. Vaikuttaa myös siltä, että 92 §:n 5 momentin mukaiset väliaikaiset kiellot tulisi myös sisällyttää 102 §:n 1 momentin valituskieltoon.

Asetustenantovaltuudet

Oikeusministeriö lausuu, että eläintautilakiluonnoksen 30 §:n valtuudet antaa tarkempia taudintorjuntaa koskevia säännöksiä vaikuttavat hyvin laajoilta varsinkin, kun ne eivät ole sijoitettuina ko. lakitasoisen säännöksen yhteyteen. Esitysluonnoksen perusteella jää epäselväksi, täytääkö sääntely perustuslain 80 §:n 1 momentissa säädetyn. Luonnoksen 36 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuudesta puuttuu maininta tarkempien säännösten antamisesta, eikä momenttia ei ole perusteltu. Luonnoksen 61 §:n 2 momentin loppuosa, ”siltä osin kuin asiasta ei säädetä...”, vaikuttaa tarpeettomalta. Lisäksi valtuuden perusteella jää epäselväksi, millaisia säännöksen tarkoittamat kiiretoimet voivat olla. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota 69 §:n 5 momentin yhteydessä siihen, että kunnille ei voida antaa tehtäviä lakia alemman asteisilla säädöksillä. Se kiinnittää myös huomiota 17 §:n 3 momentissa olevaan viittaustekniseen virheeseen.

Muuta

Oikeusministeriö toteaa, että esityksessä tulisi esittää riittävät asiaperustelut sille, miksi juuri 97 §:ssä säädettyä julkisuuden rajoittamista pidetään välttämättömänä keinona rikkomuksista ilmoittavien luonnollisten henkilöiden suojelemiseksi. Tulisi pohtia, mikä on säännöksen tehokkuus ottaen huomioon julkisuuslaissa säädetty asianosaisjulkisuus.

Oikeusministeriö ehdottaa 94 §:n 2 momentin viittausta uhkasakkolakiin muotoiltavaksi toisella tavalla ja tuo esiin 81 §:n 4 momentin viittauksessa olevan virheen.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan luonnoksen 101 §:n (koneellinen allekirjoitus) valossa jää epäselväksi, mitä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehdyllä päätöksellä tarkoitetaan. Lisäksi suhdetta hallintolakiin pitäisi käsitellä; hallintolaki ei sisällä velvollisuutta päätöksen allekirjoittamiseen. **Ruokavirasto** ehdottaa, että pykälän perusteluissa kerrotaan, mitä koneellinen allekirjoitus tarkoittaa ja miten se eroaa sähköisestä allekirjoituksesta, sekä mitä hyötyjä sen käytöllä saavutetaan.

Ruokavirasto pohtii, olisiko myös syytä säätää Ruokaviraston oikeudesta määrätä verkkosivustoja suljettavaksi eläintautien leviämisen estämiseksi tilanteessa, jossa eläinten myynti tai luovuttaminen verkossa aiheuttaisi eläintautien leviämisen uhan.

Ruokavirasto katsoo, että 99 § pitäisi poistaa tai muuttaa muotoon: ”Ruokavirasto maksaa aiheutuneita kustannuksia Ruokaviraston ja valtuutetun tarkastajan väliseen sopimukseen perustuen.” Kaikkia kustannuksia ei ole tarkoituksenmukaista korvata erikseen.

Tulevia asetuksia ja tietojärjestelmämuudistuksia koskevat kommentit

Lounais-Suomen aluehallintovirasto pitää välttämättömänä, että kotimaan markkinoille tarkoitettujen sukusolutuotteiden keräämisen ehdoista tullaan säätämään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi se arvioi, että lemmikkilintujen siirrossa Suomeen ei merkintävaatimusta voitane edellyttää enää kuin papukaijalinnuilta, mikä voi aiheuttaa ongelman etenkin kyyhkysten ja niiden rokutusvaatimuksen osalta.

Suomen lammasyhdistys ja ProAgria Keskusten Liitto lausuvat, että epätyypillisiä scrapie-tapauksia koskevista toimista tulisi säätää siten, että taattaisiin lammastilallisten oikeudenmukainen ja yhtäläinen kohtelu ja vältettäisiin kohtuuttomat rajoitukset. Sama koskee salmonellaa. Lisäksi tulisi huolehtia, että maedi-visnan valvontaohjelman vaatimukset eivät olisi liian tiukkoja esim. siitoseläinten saannin näkökulmasta ja johtaisi siihen, että taudin valvonta vaikeutuu, kun suuri osa tiloista jää vapaaehtoisen ohjelman ulkopuolelle.

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta lausuu, että voimassa olevassa asetuksessa, joka velvoittaa vain sataman ja lentoaseman pitäjiä jakamaan tietoa jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen asiakkaille, jää epäselväksi, onko pykälä matkanjärjestäjiä velvoittava vai ei. Epäselvyyden soisi korjaantuvan uuden lain ja asetuksen myötä.

Ruokavirasto pitää erittäin tärkeänä, että jatkossa on käytettävissä tautikohtaisia asetuksia, joissa selvästi esitetty ne toimet, mihin kunkin kansalliseen tautiluokkaan luokitellun taudin osalta tulee ryhtyä.

Ruokavirasto pitää välttämättömänä, että vesiviljelypitopaikkojen riskinarvioinnin osalta annetaan asetus, jossa selvennetään riskinarvioinnissa huomioon otettavia seikkoja ja perusteet, joiden mukaan hyväksyntä voidaan vaatia. Ruokavirasto huomauttaa, että maaeläimille tehdyssä rekisteristä, johon vesiviljelypitopaikat on tarkoitus siirtää, ei saada helposti lähtemään ilmoituksia uusista rekisteröitävistä pitopaikoista, toisin kuin nykyisestä rekisteristä. Rekisteri-ilmoitusten ja -muutosten valvominen ilman sähköisiä ilmoituksia on mahdotonta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto pyytää ministeriötä varmistamaan, että eläinten terveyden tietojärjestelmä uudistukset toteutetaan siten, että laissa määritellyt tehtävät ovat mahdollisimman paljon hoidettavissa tietojärjestelmien avulla hallinnollista taakkaa keventäen (esim. päätökset taudin leviämisen estämiseksi, terveystuokkapäätökset, tarkastus- ja näytteenotto-määräykset sekä luvat ja hyväksymiset).